

Brașov, 9 (21) Maiu 1885.

Forțe viuă este de astădată mișcarea electorală în Austria. Partidele diferite își dau silințe extraordinare de a scote din urnă pe candidații lor, deorece sânt instinctiv, că viitorul Reichsrath va avé o importanță mare pentru desvoltarea politice interioare a regimului austriac.

Nu mai trebuie să-o spunem, că și de astă dată Boemia formeză teatrul celor mai agitate lupte electorale. Dela modul cum se va rezolvă cestiunea naționalităților în Boemia va depinde și rezolvarea marelui probleme, ce și-a pus-o cabinetul Taaffe de-a împacă toate poporele imperului. În Boemia e cheia soluțiunei cestiunei egale îndreptării naționale. Dacă nu va succede guvernului nicidecum a stabili un echilibru între pretensiunile Cehilor și ale Germanilor Boemiei, atunci misiunea lui pôte fi considerată ca zădărnicită și munca lui de șese ani nu va avé alt rezultat, decât a fi constatată, că nici cu această politică nu se pôte ajunge în Austria la ținta dorită a păcii și înțelegerei dintre popore.

Se înțelege, că Germanii din Boemia nu doresc nimic mai mult, decât de a împinge lucrurile spre o soluțiune, care să facă imposibilă realizarea programei actualului cabinet. Și tocmai această dorință și tendință germană ascunde în sine un mare pericol pentru pacea internă dintre poporele Austriei.

Germanii din Boemia nu se mulțimesc a-și reclama partea lor, ce li se cuvine, ci pretind că elementul german să fie preponderant în viața publică politică, și ca limba germană să predomine în stat. Ei identifică interesele „statului unitar” cu interesele ginte germane și voiesc ca acest stat să fie întocmit pe basă germană.

Noi cei ce trăim în „eldoradul” de dincoace de Laita scim că va să dăcă identificarea unității statului cu interesele unei singure rase, care nu constituie nici măcar majoritatea populațiunei statului. Lupta în Boemia nu mai este o luptă pentru egala îndreptărire, ci se califică din ce în ce mai mult ca o luptă de rasă între Slavi și Germani.

Manifestul electoral, ce l-au scris bărbații de încredere ai Germanilor în Boemia, respiră în această atmosferă a luptei de rasă. El vorbește de „puternica deșteptare a conștiinței naționale în poporul german al Boemiei” și apellază la „bărbăția germană” pentru apărarea germanismului.

Până acum nici o manifestație germană din Boemia nu a accentuat atât de puternic ideea națională germană. Dacă va merge tot așa, dăcă organul de căpetenie centralist din Viena, Germanii „vor începe a părăsi ideea unității monarchiei” și vor apucă pe cărarea politice ce o urmăresc Cehii și Polonii, ba pôte cu timpul vor deveni și federaliști.

În această oeganizare viitoare a Nemților ca partidă strictă națională în Austria este ascuns un mare pericol pentru monarchia și nu scim decât îi va succede cabinetului Taaffe, chiar câștigându o majoritate precumpenitoare de voturi în Reichsrathul viitor, a-lu puté paralisa cu succes.

Pregătiri pentru reînnoirea convențiunei comerciale cu România.

I. Ministrul de agricultură, industrie și comerț, în vederea viitorei încheierii a convențiunii comerciale cu România, a adresat autorităților și reprezentanților comitatelor ce se mărginesc nemijlocit cu România: Năsăud-Bistrița, Cicu, Trei-Scaune, Brașov, Sibiu și Huniadora provocarea, ca ele — prin mijlocirea comunelor situate la granițele române și împărțite nemijlocit la comunicațiunea cu România, ba unde e necesar chiar prin mijlocirea singuraticilor economi din aceste comune, — să răspundă la următoarele întrebări, ba chiar solgăbirii să stea în ajutorul notarilor și singuraticilor economi din comunele respective la facerea răspunsurilor și la înfățișarea relelor ce obvin în comunicațiunea cu România. Iată întrebările la care au să răspundă ministrului.

1. Cu ce comune ale României stau în comunicațiune locuitorii acestei localități? 2. Ce articole se esportă din această comună în România? 3. Ce articole se importă aci din România? Cercetează omeni din comună tîrguri săptămânale și anuale în România? Dacă cercetează, în ce localități române și cu ce articole? 5. Se duc din comună vite ca să pască séu să erneze în România? Dacă se duc, în ce ținut séu localitate din România, ce soi de vite și câte? 6. Posed séu au locuitorii comunei vr'o arendă séu posesiune séu alte moșii pe teritoriul român? Dacă au, unde și cât? 7. Posed séu au supuși români vr'o arendă, posesiune séu alte moșii în hotarul comunei? Dacă au, unde și cât? 8. Se duc din comună lucrători în România pentru lucrul câmpului séu altele? Dacă se duc, iau cu ei vite de tras, instrumente séu unelte de arat? 9. Vin din România lucrători în ținutul comunii pentru lucrul câmpului séu altele? Dacă vin aduc cu ei vite de tras, instrumente séu unelte de arat? 10. Se duc din comună unele obiecte în România, pentru ca să se repareze prin măestri séu industriași de casă de acolo și ca să se aducă reparate érași în comună? Dacă da, în ce localități române și ce obiecte? 11. Se aduc din România unele obiecte în comună, pentru ca aci să se repareze prin măestri séu industriași de casă și astfel să se întorcă érași în România în stare reparată? Dacă da, din ce localități române și ce obiecte? 12. Se transportă din comună unele produse brute în România, pentru ca acolo să se prelucere și astfel în stare prelucrată să se aducă înderēt (d. e. grâu pentru măcinare, cânepă pentru tórcere, pânză brută pentru înălbire séu colorare ș. a.) Dacă da, în ce localități române, ce obiecte și spre ce scop? 13. Se aduc din România unele materii brute în comună, spre a fi prelucrate și astfel în stare prelucrată să se ducă érași înderēt în România (d. e. grâu pentru măcinare, cânepă pentru tórcere, pânză brută pentru înălbire séu colorare ș. a.)? Dacă da, din ce localitate română și spre ce scop? 14. Ce pedeci séu greutăți li sânt cunoscute comunei séu singuraticilor economi din comună în comunicațiunea cu localitățile române?

Răspunsurile la aceste întrebări au să le trimetă comunele nemijlocit ministrului.

Afară de acesta, ministrul a însărcinat autoritățile comitatense ca, pe basa esperințelor și însămnărilor lor, ce și le-au câștigat și dela reuniunile economice și dela omeni de mari afaceri, asupra relelor ce lovesc comunicațiunea la granița română și pe supușii ungari în România, să facă o amănunțită dare de sémă și să-și dea părerea lor, și anume — precum ministrul a cerut și dela comune și singuraticii — până la finele lui Iunie a. c.

BASELE CONVENȚIUNEI COMERCIALE.

Cetim în „Națiunea”

„Espirarea convențiunei comerciale cu Austro-Ungaria și denunțarea ei în termenul cerut de art. 31 face a dispăre cel din urmă vestigiu al vechei noastre pozițiuni de stat vasal, și ne dă ocaziunea d'a face act de suveranitate într'o cestiune mai cu sémă vitală pentru viitorul nostru economic. Două căi naturale

ne sânt deschise pentru acesta. Sau a renoi convențiunea pe base cari să ne garanteze în mod explicit și precis interesele noastre economice; séu, neputându-ne înțelege cu Austro-Ungaria asupra acestor base, a aplica, și ei, precum făcurăm deunăci cu Francia, tariful general din 16 Maiu 1876.

Aceste base se pot resuma astfel:

1. A scuti, în ceea ce ne privesce, de ori-ce tacsă vamală produsele ce esportăm, și a luă toate măsurile ca ele să nu fie supuse la nici o formalitate jignitoare la intrarea lor în țera cu care vom contracta.

2. A impune o tacsă moderată mărfurilor de lucș ce se importă la noi și cari fac parte din marea industrie ce ne lipsese.

3. A tacsă mărfurile de rëndu importate și cari au similitudine în România în așa fel ca ele să fie puse în neputință d'a face concurență produselor noastre, și a nimienici astfel mica noastră industrie născândă, precum s'a întemplat până acum sub regimul convențiunei comerciale ce avem cu Austro-Ungaria.

4. A scuti de ori-ce vamă, la intrarea lor în țera noastră, materiile prime ce ne lipsesc, precum și mașinile agricole ce nu sânt încă în stare a fabrica.

Etă, după noi, în trăsuri generale, bazele pe cari am putea încheia un tractat de comerț cu puterile ce ar manifesta această dorință.

Sistemul nostru, precum se pôte vedea, este micșut. Protecționist moderat în ore-cari puncturi, sntem în altele liberu-schimbist în totă accepțiunea acestui cuvânt. Dacă, pentru a desvolta mica noastră industrie, recurgem la aceleași mijloce întrebunțate la început de toate statele, cari posedă astăzi o industrie forte înaintată, nu împingem însă principiul până la urmările cele mai rigurose ale lui, precum se practica lucrul altă dată de totă Europa. Dăm înlesniri de scurgere produselor marelui industriei streine care ne lipsese, și scutim de ori-ce tacsă materiile prime și mașinile agricole ce nu avem și cari ne vin din celelalte țeri. Ne înterdicem de asemenea d'a tacsă materiile prime ce esportăm, ceea ce constituie un folos real în favoarea acelora ce au trebuință de densesle.

După sistemul nostru dar avantajele se ecilibreză între părțile contractante și acest scop trebuie să-l urmărescă toate statele, cari doresc desvoltarea tranșacțiilor lor comerciale. Aci nu mai există asupritori și asupriți; fie-care își apără interesele sale proprii, fără a căuta să jignescă întru nimic pe ale vecinului séu; fiecare se mișcă în totă libertatea și independența în marea séu mica sferă în care este mărginit, și contribuie de o potrivă la progresul ce societatea modernă realizează în toate ramurile activității omenesc.

Acestea sânt, în opiniunea noastră, principiile de cari ar trebui să se călăuzescă guvernul nostru în negocierile ce va fi chemat a avea cu puterile, cari voiesc să încheie convențiun comerciale cu România.

Tariful autonom român și Francia.

Vorbim despre introducerea tarifului autonom și aprobarea legii dela 1878, „L'Indépendance Roumaine” spune, că de această măsură va fi lovit numai comerțul frances, deorece cu Austria și cu Germania România este legată prin tractate comerciale.

Dela 1 Iuliu 1885, dăca numita fôia, comerțul frances va fi isbit de taxe de inportațiune în România, cari pot ajunge până la 50%, pe când aceleași mărfuri ale Germaniei și Austriei vor continua a se bucura de taxe mult mai mici, taxe cari sânt asigurate prin convențiun comerciale, astfel concurența ne mai fiind posibilă, comerțul frances va înceta aproape de tot.

Acest tratat impus, continuă organul independent, unei națiuni căreia România datorază mult, este o greșelă politică, o primejdie pentru interesele noastre economice și un act de ingratiitudine.

Apoi narază cum cei dela putere se arătau odată că simpatiză pentru Francia, aruncându inective și ultragii asupra Germaniei și care se îndreptau și contra Regelui și astăzi acesti omeni jură în numele interese-

loră austro-germane, declarându că politica sentimentală nu mai e la modă în timpul pozitivismului de azi. Dér poporul în România, dice mai departe confratele nostru, a conservat aceleași vechi sentimente de simpatie pentru Franca și n'a uitat serviciile desinteresate ce i-a adus întotdeauna, pe când serviciile aduse de alte puteri numai noi scimă câtă ne au costat, etc.

SCRILE ȚILEI.

Societatea tinerilor comercianți români din Brașov întocmesce în Dumineca Rusaliilor 12 (24) Maiu c, ună maială în Stejeriș. Plecarea va fi din strada teatrului la 1½ ore d. a. Fiind timpul nefavorabil, maiialul se va amana pe Dumineca viitoare.

»Kolozs. Közl.« comunică, că bisericile reformate din România sunt pe drumul d'a se organiza. Locțiitorul episcopesc Dominik Szass, în adunarea generală a bisericii reformate ardeleni, ce se va ține la 28 Maiu n., va propune ca bisericile reformate din România să se întrunească într'ună tractă cu Bucurescii ca punct central. Astfel se va forma ună decanat deosebit. Curatorul superior al bisericii reformate din Bucuresci, Johann Salamon, și preotul Johann Bartalus au prezentat deja adunării generale o hârtie în privința acăsta și în urma hotărârii presbiterului lor pentru regularea acestei afaceri se vor prezenta la 28 Maiu c. în persoană în Clușiu.

In Tercasă, lângă Orăștia, au ars mai multe curți. Focul a fost pus.

Institutul de credit și de economii din Orăștia va ține »adunarea generală« constituantă în 26 Maiu a. c. st. n. la 2 ore după amiază în sala otelului »la contele Stefan Szécheny« în Orăștia, fiind la ordinea țilei: 1) Deschiderea adunării generale prin presidentul comitetului fundator; 2) Constatarea acționarilor prezenți și a capitalului fundator reprezentat de acționari; 3) Alegerea unui president, a doi notari pentru adunarea generală constituantă și a doi scrutători; 4) Raportul comitetului fundatorilor despre activitatea lor și depunerea socotelei; 5) Alegerea unei comisii de 5 pentru împlinirea agendelor prevăzute în § 154 ală legi comerciale; 6) Votarea statutelor; 7) Alegerea direcției și a comitetului de supraveghere; 8) Darea absolutorului comitetului fundatorilor.

In Gataia, comitatul Timiș, un individ necunoscut a aruncat la 17 Maiu n. sora ună patronă de dinamită prin ferestra notarului Ludovic Schäfer, care explodă sfărâmându mai toate obiectele din casă. Se crede că e un act de răsunare. Făptuitorul se urmărește.

Ni se scrie din Reghinul săsesc, că țergul de primăveră, ce a început acolo la 3 Maiu și s'a finit la 11 Maiu, a fost foarte slab. Vite au fost multe, dar cumpărătorii puțin. Țeranii, ne mai avându ce se dea la vite de mâncare din cauza miseriei și ca să plătescă dările cele grele, și-au scos mai toți vitele la vânzare, căci carul de fână costă dela 19 și 20 fl. până la 30 și 40 fl. Pe la țerg n'auzai decât plângeră și lamentațiun. Ni se mai scrie, că medicul veterinar al Reghinului le lua țeranilor câte 3 cr. de vită și 9 cr. de cal, pentru vizitare, așa că țeranii după ce nu putură vinde vitele, mai trebuiră să scotă din pungă și acești crucei, pe lângă aceea că amintitul medic s'a purtat de rëndul acesta cam necuviincios cu țeranii injurându pe »Olahi«, Olahul injurat însă nu i-a rămas dator, ci i-a dat răspunsul convenit. E tristă lucră că medicul, care până acum era bine văcut prin purtarea sa, s'a schimbat de odată în defavorul său.

Țergul ținut țilele trecute în Bistrița a fost de tot slab, mai cu sēmă cel de vite. Nici cu prețurile de jumătate nu se găseu cumpărătorii.

In apropiere de Rotbav, cu ocaziunea reparării unei șoselei s'au găsit urne romane, care însă prin nedăbia lucrătorilor s'au stricat partea cea mai mare. Preotul Flechenmacher a adunat din ele ce a fost întreg și mai bun, scăpându-le astfel de peire.

»Gazeta Olteniei« din Craiova scrie, că Societatea »Carpații« de acolo a serbat ziua de 3/15 Maiu într'ună banchetă, la care au luat parte peste 40 de persoane. Au vorbit întâi Petru Chițu, președintele societății și d. Faur. D. Gramaticescu a recitat o poezie făcută pentru acăsta ocaziune. D. Bumbăcilă a arătat rolul ce poțe juca femeia română în opera de deșteptare națională. Au mai vorbit apoi d-nii Romanescu, Săulescu, Miteșcu, Antonini, Pitișu, Olteanu, Nicolaidă și a. Serbarea a durat până aproape la 1 noaptea.

Principele Anton de Hohenzolern, părintele Suveranului României este greu bolnav, scrie »Răsboiul« Regele și Regina vor pleca la Sigmaringen îndată după serbările țilei de 10 Maiu.

Din Paris se telegrafiază, cu data 6 Maiu, că d. V. Alexandri remițându președintelui Republicii franceze scrisorile, cari îl acreditează ca ministru plenipotențiar al României la Paris, a exprimat prietenia sa pentru Franța și dorința de a vedă strângându-se relațiunile de răsă ce există între cele două țeri. D. Jules Grévy a mulțumit d-lui Alexandri pentru simțimintele ce le-a exprimat, după aceea a adăugat: »D-ta nu ești un necunoscut pentru noi. Toți de aci cunoscem titlurile d-tale politice și literare; și ești asigurat de a găsi printre noi o primire deosebită cordială.«

»Rosetti« se numește un nou țiar politic-literar, ce apare în Bueuresci.

In Dobrogea s'au ivit stoluri de lăcuste în așa mulțime, încât a trebuit să se trimetă armată pentru nimicirea lor și însuși ministrul-președinte Brătianu s'a dndu să se informeze în persoană de acăsta.

Vineri, spre sora, a căzut în Tergoviște grindină de mărimea unei nuc și chiar mai mare, ținându mai bine de 8 minute. Pomii și viile au suferit mult din acăsta causă, spune »România«.

Valea Borgoului, 18 Maiu 1885.

Serbarea țilei de 3/15 Maiu. — Onorate d-le Redactor! Ți mare, ți de serbătoare pentru fiecare suflare românescă e țina de 3/15 Maiu. — Multe și scumpe-să suvenirile ce ne legă de acăsta memorabilă ți, în care moșii și părinții noștri pētrunși de chemarea spiritului său au scuturat jugul secular. — Pentru aceea datorința de Români bine simțitor ne impune, ca să o serbătorim cu vrednicie. Scumpe-să înainte Românilor țilele de serbătoare națională, ba cu atât mai scumpe cu cât vedă că dușmanii noștri de mōrte ni le opresc și ni le disprețuesc.

Și Borgovenii sunt Români — și ca Români n'au putut, ba nu le-a fost permis a trece cu vederea acăsta serbătoare națională.

In presera țilei 3/15 Maiu, inteligența română borgovană într'ună număr frumos s'a adunat, d-r nu într'ună local public, de unde puternicii țilei crețându — după a loră datină — de conspiratori, putea să-i scotă afară, ci la o casă de omeni de omenie, în lăcașul unui Români de inimă, în respectabila familie a d-lui Atanasiu Maieri, lare a fost notar cercual în Borgo-Prund, d-r fiindcă dulcea limbă și interesele opincarului român le-a pus mai pre sus de dragostea cătră Banffy Dezső, și-a cerut absolvarea de la oficiu.

D-lu Ușier își serbă totodată și ția numelui, precum și ția de scăpare din ghiarele ispitorilor. Bētrân, bărbat și tiner din inteligența română borgovană s'au grăbit în corpore a-lu felicită. Astfel serbarea onomastice a trebuit să cedeze serbătoarei naționale și cum s'ar fi și putut almintrenea, când ne aflam în presera țilei de 3 (15) Maiu?!.....

Ună bētrân trecut prin multe luându cuvântul, după ce mai întâi ne espuse în termeni aleși și bine sēmțit însemnătatea țilei de 3 (15) Maiu, precum și după ce făcu o paralelă între sōrtea poporului român de atunci și de astăzi, rugă pe cei adunați, ca după puțină să ia în apărare drepta causă a poporului și să fie solidari cu toți; apoi rădicându-ne am înălțat o rugăciune cătră tronul ceresc pentru buna odihnă a tuturor, cari s'au sacrificat pentru drepta causă a multă cercatei noastre națiun, precum și pentru deplina sănătate a tuturor Românilor cari au luptat și luptă pentru susținerea Românilor și a intereselor poporului român. Au urmat vorbiri, declamări și cantece naționale însuflețite până târziu, când accentuându-se încă odată ținerea solidarității ne-am depărtat care încătrău, ducându cu noi o scumpă amintire a acestei serbări și o viuă dorință de-a ne reintelni la anul și la mai mult.

CORRESPONDENȚA PART. A »GAZ. TRANS.«

Pesta, 6 (18) Maiu 1885.

Societatea »Petru Maior« — Obiecte românesce la expozițiune. — Lucrare cu cursul de flor.

Societatea »Petru-Maior« a junimei române studioase de aici, conform statutelor sale, er între orele 4—6½ p. m și-a ținut a doua și prin urmare ultima ședință generală ordinară din estă an. Membrii au fost de față în număr destul de considerabil.

Amesurat ordinei de ți, după cetirea și autentificarea procesului verbal, s'a citit raportul comitetului și după aceea raportul general anual. Din raportul general rezultă, că numita societate în decursul anu-

lui scol. 1884—85 a avut 16 membri fundatori, 28 onorari și 44 ordinari, la oaltă 88 membri. Societatea în decursul anului a ținut 32 ședințe și anume: 2 generale ordinare 7 generale extraordinare și 23 ședințe anuale ordinare. Comitetul a ținut 28 ședințe. Percepțiunile anuale ale cassei se urcă la suma modestă de 398 fl. 53 cr. și 1 galben imperial, când față cu aceste erogațiunile dau o sumă de 366 fl. 48 cr. Rămăneț casei este 32 fl. 04 cr. și 1 galben. Fondul permanent are 3549 fl. 31 cr., fondul disponibil 136 fl. 93 cr., total 3719 fl. 28 cr. și 1 galben, mobilele sunt prețuite cu 260 fl. In fondul »istoriei pentru începutul Românilor în Dacia« de Petru Maior mai sunt încă 81.16 cr. Societatea mai are de vânzare 1205 esemplare și anume: 1147 broșurate, 52 legate și 6 legate în lux din istoria țipărită la anul 1883. In decursul anului trecut s'au vândut numai 17 esemplare broșurate, 22 legate și 6 legate în lux, toate cu un preț de 108 fl. 36 cr. Biblioteca s'a înmulțit cu 75 opuri în 95 tomuri. Numărul țiarelor și ală foilor periodice, cari le-a primit societatea gratis preste an, s'a urcat la 28.

E de însemnat aici, că societatea în estă an și-a revisuit regulamentul cel vechiu, care nu corăspundea într toate recerșelor de astăzi. După discutarea raportului general și a unor propuneri, s'a decis între altele, ca raportul general să se țipărească în 300 esemplare.

In urmă după ce s'a ales comisiunea de peste veră în persoanele membrilor: Suci, Alexi, și Șandor, președintele societății d. Sebastian Olariu închise ședința prin o cuvântare căldură, accentuându între altele și dorind, ca geniul lui Petru Maior, pre cum în trecut așa și în viitor să însuflețescă tot mai tare pe membrii acestei societăți pentru cultura românescă.

S'a scris »Gazetei« până acum, că la expozițiunea regnicolară de aici se află obiecte românesce și a nume: în pavilionul oriental obiecte din România, în pavilionul industriei de casă costumul național elegant al d-nei Roman, o întocmire de casă din comitatul Caraș-Severin și alta din comitatul Uniadōrei.

Afară de aceste, tot în pavilionul industriei de casă se mai află încă următoarele obiecte de port românesc, și anume portul românesc din comitatul Turda-Arieșu, mai cu sēmă portul din Turda și Iora de jos: o tundra cu postav, o cămașă bărbătescă românescă strâmtă la mâneci și cusută cu berca; o altă cămașă bărbătescă, d-r cu guler unguresc și cusută numai cu spemă (ață albă), două cămași femeiesce cu ciupag, două zadii, două părechii de mănăși de lână, între cari una este cu colore naturală brumată, er cealaltă din tort de lână văpsită cu roșu, o păreche de cisme femeiescă negre cu călcăie înalte, un șurț de pânză albă, un sac, un strecurător și câteva ștergare de pânză mai aspră bătută cu fire de bumbac alb și arnicu roșu, o curea vechiă lată de încins preste brău. Ca esponent ar figură aici unul cu numele Ion Crișanu din Turda împreună cu soția sa.

Observă aici, că toate aceste obiecte sunt cu mult mai simple lucrate, decât ca ele să poțe reprezenta costumul destul de frumos românesc din acelu comitat. Ba ce e mai mult, și ceace se poțe considera de o adevărată bajocură, este că obiectele nu-să noue, ci ele sunt purtate, cam vechi, apoi chiar nici spălate nu sunt cum se cade. Curăna cea lată a putut fi purtată și 6—8 ani, pentru că tare se vedă pre ea semnele trecutului. Tot în pavilionul industriei de casă se mai află încă o șubă femeiescă lungă și de pănură de lână albă, reprezentând portul femeesc dela Țergoșeni, care așa după cum este espus ne reprezintă o îmbrăcăminte foarte primitivă, și ne arată că femeile de pre acolo poțe opine diforme cu gurgăie înalte.

Am observat în mare pavilion de industrie o iconă fototopică a fostului metropolit Șiașaguna, avându ună facsimile ală manupropriului său românesc.

Aceste sunt toate obiectele românesce, cari le-am putut observa aici în întreaga expozițiune. De altă dată, decă m'ei permite, d-le Redactor, nu voi încerca a caracteriza în liniamente generale și principale întrege expozițiune.

Nu poțe trece cu vederea să nu facă amintire și despre aceea, că de când cu deschiderea expozițiunei, Pesta începe a juca rolul unui oraș universal, de atunci acăsta tendință produce și câte o scenă comică; așa d. e. societatea femeiescă, care poțe țitul: »bölcsőde egy-let«, a întocmit, seu mai bine țicindu a voit să întocmescă er sora ună așa numit »curs« de flor, cum se întocmesce în unele orașe din Italia și din alte țeri dela apus. Conductul s'a început sora pre la 9 ore. Publicul a fost destul, nu-i vorbă, pentru că toate stratele erau pline de lume, începându dela calea Ștefania din păduricea orașului, pe calea Andrássy (înainte de expozițiune se numia calea radială), Fördő-utca și strada Mar'a Valeria până la reduta urbană; dar ceea ce eră să fia lucrul principal, flor și trăsuri cu persoane costumate, de n'au prea fost. Publicul acelu mare, preste 100,000, armat prin țiare, n'a aflat vr'o desfătare specială, ci a rămas păcălit foarte urât, cum a mai fost păcălit și de altădată, când alte societăți filantropice d'ale femeilor de aici au mai întocmit unele pețeri publice, din cari au stors some considerabile de bani. Ună cară cu șese boi înainte, cu lampione și arcuri de verdă, în cară o bandă țiganăscă, 30—40 de trăsuri mai costumate așa, adevă învelite cu alb ca de dōmne-ajută, câte va rachete, puțin foc bengalic în vre-o trei locuri, purtători de torțe, în un loc în păduricea orașului a cântat banda militară și apoi încă câteva descărcături de trăsuri, — ațata a fost tot. Când a ajuns conductul la calea Andrássy nu mai avea nici o flōre de aruncat prin public, așa încât publicul cel mare, care mai mult din curiositate a mai stat pre strade până pe la 11 ore din noaptea, a putut merge acasă cu buzele drămoiate și cu banii de pre bilete a-

runcați ca în vântu, fără de cea mai mică recompensă deosebită.

Apoi cu toate aceste lucruri naturale, că foile de astăzi din „capitala cu caracter universal” scriu colone întregi despre „splendida petrecere” de ieri, și numai ieri și colea printre șire ne lasă să cetim, că publicul de ieri a fost amar și păcălit.

A—i.

Starea preoției.

Sub acest titlu cetim în „Budapester Tagblatt” din 17 Mai următoarele:

Convorbirile inițiate între Ministrul de culte și între Episcopatul catolic în cauza îmbunătățirii stării materiale a clerului mai de jos s'au continuat zilele aceste, luându parte la ele ministrul și numeroși membri ai episcopatului adunați în capitală sub presiunea cardinalului primat.

Resultatul a fost convingerea obținută de ambele părți că, pentru a se deslegă greua problemă, este de lipsă o neamănată conscriere a venitorilor prezente ale tuturor dotațiilor preoțesci ale bisericii catolice din Ungaria, care fără îndoială în lunile de primăvară și de toamnă ale anului viitor s'ar pute începe și fini, și s'ar pute prin o conlucrare comună a autorităților bisericesci și a celor civile duce la îndeplinire. Pentru executarea corespunzătoare a acestei afaceri, s'a aflat de necesar, ca o comisiune compusă din esmișii autorității civile și bisericesci, reprezentanții Episcopatului și ai respectivelor ministere, să aștepte în anul acesta modalitățile corespunzătoare, ca în toate diocesele să se poată începe deodată conscripția dotațiilor preoțesci, care comisiune să discute și să statorească: cari venite să se ia în acele, și cari să se lase afară, etc. ca în lunile de toamnă ale anului 1886 datele să fie adunate în totă regula și să se poată revida. Intre aceea s'ar pute între Ministrul de culte și între Episcopatul continua pertractările și asupra altor chestiuni importante ce stau în legătură strinsă cu afacerea aceasta precum: statorirea congruei (maximum și minimum), reducerea numărului de parochii superflue în unele părți ale țării, și alte asemenea afaceri.

Presupunem, că în conferențele de mai sus a putut fi vorba numai de preoția romano-catolică. Dacă însă nu ar fi așa, dacă s'ar fi tratat acolo și de greco-catolici atunci așteptăm să ni se dea deslușiri din partea celor ce trebuie să fie informați despre cele ce se petrec.

ADUNAREA COMITATULUI CARAȘU-SEVERINU.

În ziua de 19 Mai n. s'a ținut adunarea generală a comitatului Carașu-Severin sub președinția fișpanului Tabajdy. Desbaterile acestei adunări au fost foarte furtunoase.

După ce s'a cetit raportul anual, Coriolan Brediceanu interpelă pe viceșpanul pentru mai multe afaceri disciplinare — partea cea mai mare privitoare la Români — și accentuă în discursul său, că în acest comitat Români reprezintă majoritatea. Viceșpanul Iakabffy declară la acesta, că s'au început cercetări disciplinare în contra a zece notari cercuali; între aceștia se află 5 Români, 2 Unguri și 2 Sârbi; unul este nebun. În urma acestei declarări, propuse Fabius Rezeiu ocuparea definitivă a postului de fișpan. Propunătorul vorbi în limba română și arătă, că provisorialul continuu are efecte vătămătoare asupra stărilor comitatului. Fișpanul Tabajdy — ține vorbitorul — nu are nici un simțământ pentru necesitățile comitatului Carașu-Severin. De aceea propune să se adreseze guvernului o reprezentațiune cu rugarea, ca să numescă definitiv un fișpan în fruntea comitatului. La auzul acestor vorbe se ridică o furtună grosnică în adunare. Viceșpanul Iakabffy, Litsek, Zsiros și Bolessny vorbiră la obiect în ton iritat, er fișpanul Tabajdy respinse — după exemplul lui Tisza — bănuiala că el ar turbura pacea dintre naționalitățile comitatului. Propunerea a fost respinsă de majoritatea adunării.

Turburări în Philipopol.

Celebrarea onomasticeii regelui Greciei a dat loc la disordine. Antagonismul dintre Bulgari și Greci s'a manifestat într'un mod regretabil. Iată ce se scrie din Philipopol la 5 Mai relativ la această chestiune:

La 9 ore seara, o cetă de Bulgari, adunată în grădina municipală, a luat hotărârea să atace toate casele și magazinele decorate cu colorile naționale grecesci. Manifestanții se duseră mai întâi pe colina „Saat-Tépé”, unde făcură în bucăți un steag ce era ridicat acolo.

Pe urmă s'au scoborit lângă teatrul de Luxenburg, unde sculară lumea în picioare cu strigătele și amenințările lor. La căți-va pași de acolo, pe piața Baluck-Bazar, câteva stegulețe fălăiau pe o cafea grecescă. Un Bulgar luându unul și voindu să-l rupă, unul din clienții stabilimentului îl smulse din mână și făcu să curgă și sânge în ciocniture ce se provocă cu manifestanții. Apoi banda armată cu ciomege, năvăli în cafea și sfărâmă în câte-va minute mese, scaune, oglinzi, nerghelile etc.

În încăerare, mai multe persoane au fost rănite, între cari și căți-va clienți ai cafelei. Unii din ei au încercat pericole serioase. Un detașament de gendarmi călări sosi la timp, dar nu putu, ori nu voi să facă nimic. Circulă diferite versiuni în această afacere. Faptul este, că banda, după ce sfărâmă tot din cafea, năvăli asupra magazinelor din apropiere, cari erau decorate cu steaguri grecesci. O tutungeriă, un magazin de mode, farmacia Antoniadis și altele au fost sparte și totu ce era înăuntru distrus și dispărut. Casele particulare au fost respectate; manifestanții s'au mulțumit a rupe numai steagurile. Acum încă, cetele cutremur strădele, sbierându ca sălbaticii și oprindu pe trecători, cari dacă sunt Greci nu scapă sdraveni.

ULTIME SCIRI.

„Przeglon” e informat din Petersburg, că s'a ordonat pentru acest an ridicarea unui contingent de 230,000 de recruți, prin urmare cu 6000 mai mult ca în anul trecut și cu 12,000 mai mult ca în anul 1883.

Mâne regele Belgiei va sosi în Berlin. În onoarea lui a ordonat împăratul să se facă o imponentă retragere militară, ce se va executa de 1000 de muzicanți.

„Français”, organul ducelui de Broglie, raportează că conflictul anglo-rus s'ar fi înlăturat prin întervenția personală a împăratului Wilhelm. În conversațiunea sa cu un general, se fi mărturisit împăratul acesta și se fi mai ținut, că cu totă amicitia ce există între Germania și Rusia, cabinetul din Petersburg lasă să cantoneze trupe dealungul granițelor, din ce motiv, nu știe. Aceste trupe, se fi mai ținut împăratul, suferu mult și sunt pe cale de desorganizare din cauza adăpostului nendestulitor. Pentru înlăturarea conflictului l'a costat multă otenelă căci chestiunea s'ar fi încurcat mult mai rău de cum presupunem diarele.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alu „Gaz. Trans.”)

Pesta, 21 Mai. — În sala redutei s'a dat aseră un banchet srbătoresc în onoarea consiliului comunal vienesu. Musica militară și țigănescă desfătau pe meseri. Antelul toastu lă ținut primarul Rath pentru Maieștățile lor, pentru părechea princiară de coronă și pentru membrii pre înaltei Case. Primarul Kamermeyer toastă pentru oșpeții vienesi. Primarul Vienei, Uhl, ridică toastul pentru Budapesta, după care îmbrățișă și serută pe primarul Rath și beu frățietate. Alexandru Orszag toastă pentru Viena. Locțiitorul primarului vienesu Prix (?) ridică toastul pentru Ungaria. Toastele fură însoțite de furtunoase „hoch-uri”, „eljen-uri” și strigăte de „bravo”. Dispozițiunea era foarte animată.

Viena, 21 Mai. — Regele Serbiei primă visita Maieștății Sale, apoi pe a lui Kalnoky.

Paris, 21 Mai. — Starea sănătății lui Victor Hugo a devenit și mai rea.

Correspondența Redacțiunii.

D-lui Enea Draia, iurist în Clușiu: — Ne întrebăm pentru ce nu ți s'a publicat răspunsul la corespondența din Clușiu apărută în Nr. 80 alu foicei noastre din anul curent. Puteai să te gândești, care este cauza. Deși recunoșcem, că ești îndreptățit de a te apăra în contra atacurilor, ce pretinzi că ți s'au adresat pe nedrept, totuși nu ne este cu puțință a publica într'o afacere personală, ce nu interesează decât numai un mic cerc de tineri, un răspuns de 20 de fețe cuartu scrise. Esența răspunsului d-tale putu să o concentrez și numai pe dou fețe, căci puțin ne potu întesa pe noi discușiunile private ce le a-ai avut d-ta cu d. Silvestru Moldovanu și cu alții asupra telegramii expedite la Sibiu și era de ajuns dacă te mărginea-i a aduce pe scurt argumente spre a resturna cele scrise în cea corespondență cu privire la atitudinea d-tale și spre a dovedi că d-ta, studinte tineru român, nu ești capabil a-ți vinde sufletul pentru un blid de linte.

DIVERSE.

Fidelitatea cânilor. — Se vorbia într'un salon despre fidelitatea dobitoelor, și se aducea exemple despre câni, cari au murit pe mormentul stăpânilor lor. — Asta nu e nimic, țise unul dintre cei de față. Eu am vădit un câne, care s'a sinucis lângă grilajul mormentului stăpânului său. — Eu am vădit mai mult decât atât, răspunse un altul. Am vădit un câne care, regulat în fiecare zi, ducea câte o coronă și o depunea pe mormentul stăpânului său!

Profesorul și studentul. — Un student găsi mijlocul, la eșirea din clasă, de a pune în palaria unuia din profesori un petec de hârtie, pe care scrisese cuvântul: „măimuta”. Apoi, foarte vesel de fapta sa, spusese tuturor camarazilor săi ceea ce făcuse. A doua zi, profesorul, mai înainte de a începe lecțiunea, adresă studentelor următoarele cuvinte: „Amicii mei, ieri, în momentul pe când era să plec, unul dintre d-vostre mi-a făcut onoarea d'a-mi lăsa cartă sa. Iși poate închipui oricine risul studentilor și figura camaradului lor.”

Călimările Emirului. — Diarele persane spun, că în momentul când războiul părea inevitabil între Ruși și Englez, emirul Abdu-Raman a comandat la Cabul confecționarea a 15 călimări destinate celor 15 generali însărcinați cu comandamentul. Costul lor e de 5,200 franci. Se pare că în Afganistan este obiceiul, ca Emirul să ofere generalilor săi câte o sabie cu care să-și exercite vitejia și o păreche călimări cu cari să redacteze rapoartele victorioase. Aceste călimări sunt de aur și ornate cu petre prețioase.

Omoritorii de lei în Algeria. — E cunoscut în lume Bombonnel, renumitul omoritor de lei; el are aț un rival mult mai mare ca densul. Acesta este numitul Ahmed ben Amar. Numele său este popular în provincia Constantina, binecuvântat de poporațiunile de la Suk-Ahras și foarte stimat de Europei. Fie-care este mândru d'a-i stränge mâna. Cu toate acestea Ahmed ben Amar nu este un mare senior; chiar norocul nu i-a fost favorabil; el este îmbrăcat sërăcăcios cu o sgandură și un burnus; cu toate acestea se bucură de un mare prestigiu. La cingetore poartă un tezgănu, un fel de buzunar de piele, în care sunt puse arhivele sale, singurul tezaur ce are. Printre hârtiile ce posedă, vomă semna actul mareșalului Pelisier, guvernorul Algeriei, cu data dela 17 Ianuarie 1863, care conferă o medalie de aur clasa I. lui Ahmed ben Amar care și-a espus adesea viața în lupta sa în contra dobitoelor sălbatică, și pentru care a binemeritat dela coloniă, omorându 40 lei și 19 pantere, primindu douăzeci și trei de rani. Până aț, Ahmed ben Amar a omorit 80 lei și 39 pantere!

Ce se cere pentru producerea unui chilo de miere — Alex. Wilson din Dublin a publicat interesante amănunte asupra cantității de zahar, ce se află în nectarul d. teitelor flor, și asupra necoltei ce o fac insectele ce produc miere. Wilson a calculat, că 125 de corole de trifoiu conțin cam 1 gr. de zahar, prin urmare pentru 1 chilo 125,000. Deorece fiecare corolă e compusă cam din 60 de flori, ar fi nectarul dela 125,000 × 60 = 7.500,000 de flori, care ar da un chilo de miere. Deorece în miere 75 din 100 de părți este zahar, pentru un chilo de miere trebuiesc în sumă rotundă 5,600,000 flori; prin urmare albinele unui stiubeiu trebuie să viziteze una câte una acestu colosalu număr de flori, pentru ca să adune 1 chilo de miere.

Feriți-vă mireșelor. — Acum câteva zile se înfățișă la clinica din Berlin o fată tineră și frumoasă, care fiind întrebată ce are, răspunse medicului, că e surdă de-o ureche. Dusa fiind fata înainte specialiștilor pentru boale de urechi, după orecare codire, istorisi în fine fata, că mirele ei întorcându-se dintr'o călătorie, a îmbrățișat-o și apăsându gura de urechea ei a sărutat-o cu atăta foc, încât în același moment simți în ureche o durere violentă și de atunci mai că nu mai aude. În adevăr s'a constatat o ruptură a tobei urechii cu o inflamație a părților moi de prin prejuru.

NECROLOG. — Valerianu Comanu din Abrud farmacist diplomat de Viena. după un morbu îndelungat, abia în etate de 26 ani și a dat sufletul în mâinile Creatorului la 4 Mai n., er la 7 Mai s'a înmormântat în Petroșeni.

Fie-i țărina ușor!

NECROLOGU. — Demetriu Alexandrescu Comloșiu, proprietar în M. St. Ana, după un morbu îndelungat, în etate de 42 de ani, a încetat din viață la 12 Mai.

Fie-i țărina ușor!

Editoru: Iacobu Muresianu
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu

